

จุดโคม ลอยประทัด เล่นพลุ เผาเงา ในเทศกาล "โอบง"

▲ รำ Awa-odori อันมีชื่อเสียงของจังหวัดโทะกุชิม่าก็เป็นการรำรำของคนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลโอบง

"โอบง" เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่คนไทยที่สนใจ หรือนิยมเดินทางเข้าออกญี่ปุ่นกันประจำว่า เป็นช่วงที่ผู้คนจะรำลึกถึงบรรพบุรุษ กลับบ้านเกิดเพื่อกราบไหว้สุสาน ฟ้อนรำขับร้อง "บง โอะโตะริ" กันสนุกสนานในฤดูร้อน ปกติแล้วจะอยู่ในช่วงวันที่ 13-16 สิงหาคม ของทุกปี

คำว่า "บง" ย่อมาจากคำเต็มๆว่า "อุราบงเอะ" มาจากภาษาสันสกฤตที่ออกเสียงว่า "Ullambana" หมายความว่าถึง "โคมแขวนห้อยหัว" ผู้รู้บางท่านสันนิษฐานว่าน่าจะมียต้นกำเนิดจากคำว่า

กัญญา มัทธูโอะ

"Uravan" ซึ่งเป็นศัพท์ในภาษาโบราณของอิหร่านหมายความถึง "ดวงวิญญาณ" ที่สถิตย์ในมนุษย์เรา ต่อมาเป็นที่มาของการทำพิธีเคารพดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ ผู้รู้บางท่านก็บอกว่าเทศกาลโอบงนั้น มีตำนานสืบเนื่องจากพระโมกขลาหะหนึ่งในสองสาวกสำคัญของพระพุทธเจ้า ผู้ทรงมีญาณวิเศษ และปราดเปรื่อง ครั้งหนึ่งท่านได้ส่องมองเห็นโลกของคนตาย ซึ่งมารดาของท่านกำลังทุกข์ทรมานกลายเป็นเปรตร้องขออาหาร ท่านจึงหาอาหารมาทำบุญ และสวดมนต์อุทิศส่วนกุศลไปให้

ที่มาของเทศกาลโอบงคงมีต้นกำเนิดมาจากพุทธศาสนาจริง ทว่าก็มีความเชื่อดั้งเดิม และการละเล่นของชาวบ้านที่เฝ้ามองในประเทศอื่นเป็นพื้นฐาน พุทธศาสนาคงเป็นเพียงรูปธรรมที่เห็นตัวตนเท่านั้น โอบงนั้นก็ถือเป็นวันหยุดยาวหลังจากปีใหม่ของชาวไปรวดถึงปี ผู้คนจะฉลองวันหยุดทางจิตใจ ความเชื่อเรื่องวิญญาณดวงวิธิต่างกันไประหว่างภูมิภาค ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคมไปจนถึงเกือบๆ ปกลางสิงหาคม เริ่มจากเทศกาลนาหูกะบงจากวันที่ ๗ กรกฎาคม ที่ปัจจุบันยังพบเห็นในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ ด้วยการทำควาญสะอาดบ้านเรือน สุสาน ห้างพระ มีการชำระล้างร่างทาง (มิโซะจิ) ให้สะอาดตามบ้านเรือน และถนนหนทางในภูมิภาคบางแห่งก็ประดับโคม

▲ พระสงฆ์ที่วัด Shitenno-ji ในโอซากาเดินนำกระบวนญาติมิตรที่มาทำบุญให้บรรพบุรุษ

▲ พระสงฆ์กำลังสวดมนต์ Kegongyo ในพิธี Manto Kuyo-e ที่วัด Todai-ji นารา

▲ แสงเทียนเป็นพันๆ ดวงสว่างไสวทุกคืนจากวันที่ 9-16 สิงหาคม ที่ลานกว้างของวัด Shitenno-ji ในโอซากา

และพระเจ้าเซ็งเม็รับดวงวิญญาณทั้ง ปัจจุบันนี้เทศกาลช่วงวันที่ 7 กรกฎาคมจะถูกเรียกว่า "ทานาบาตะ" เป็นส่วนใหญ่ แต่จริงๆ แล้ว ผู้รู้เชื่อว่าเดิมมันก็เป็นส่วนหนึ่งของเทศกาลโอบง

เมื่อเข้ากลางถึงปลายเดือนกรกฎาคม ก็จะมีการจุดคบเพลิงไฟหรือการเล่นพลสว่างไสวกันแทบทุกแห่งทั่วประเทศ ตามมาด้วยการลอยโคมกระดาษ (โทโร) ในแม่น้ำลำธาร และการประดับโคมกระดาษหน้าประตูบ้านโดยเฉพาะบ้านที่มีญาติผู้ใหญ่เพิ่งเสียชีวิตไปในปีนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งทาง (บงมิจิตสุกุริ) ให้กับดวงวิญญาณที่จะกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดชั่วคราว ว่ากันว่าครั้งแรกที่มีการเล่นพลไฟใหญ่โตคือเมื่อปี 1733 หนึ่งปีหลังการระบาดของโรคอหิวาต์คร่าชีวิตผู้คนไปกว่าหนึ่งล้านคน โทกุกาว่า โยชิมุเนะ ผู้ปกครองญี่ปุ่นในสมัยนั้นจึงสั่งให้มีการทำบุญ และจุดพลส่งดวงวิญญาณศพไว้ญาติกันอย่างเอิกเกริกที่ริมแม่น้ำซุมิดากาว่าในกรุงเอโดะ หลังจากนั้นการเล่นพลขนาดใหญ่ ก็ถูกจัดขึ้นเป็นประจำที่นี่ และยังขยายต่อไปทั่วประเทศ จนทุกวันนี้คนญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยก็ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าการเล่นพลนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับเทศกาลโอบง

ปัจจุบันไฮไลท์ของเทศกาลโอบงจะอยู่ที่วันที่ 15-16 สิงหาคม เมื่อวัดพุทธทั้งเล็ก และใหญ่ทั่วประเทศจัดพิธีสวดมนต์ และจุดเทียนเพื่อส่งดวงวิญญาณกลับโลกของคนตาย โดยให้ลูกหลานเขียนชื่อ

▲ โคมกระดาษสาที่ลูกหลานจุดเพื่อส่งวิญญาณบรรพบุรุษของตน โดยกำกับชื่อบนโคมประดับประดา ที่หน้าโบสถ์วัด Todai-ji ในนาราเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2017

▲ เทศกาลลอยโคม Fushimi Mantou-nagashi รั้วลี้กถึงดวงวิญญาณนักรบที่พลีชีพในสงคราม Toba-fushimi เมื่อญี่ปุ่นกำลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่สมัยเมจิ

ของบรรพบุรุษลงบนเทียนฉายนำทางกลับ หลังจากที่นักร้องท้องถิ่นขับร้องเพลงบนเวทีสูงใจกลางลานวัด เด็กๆ พ่อแม่ผู้ใหญ่ที่พากันสวมชุดยูคาตะ ร่ายรำ “บังโอะโคะริ” กันเป็นวงกลมรอบๆ เวทีอย่างสนุกสนาน สำหรับที่นารา และเกียวโตจะมีพิธีเผาเขาโดยจุดไฟบนคบเพลิงหญ้าที่ปักไว้เป็นรูปตัวหนังสือ 「大」 (โต) ภายใต้ความเชื่อว่าพระสงฆ์โคโด้ผู้ถือนิเวศนาสมาจากประเทศจีนเป็นผู้ริเริ่ม คำว่า 「大」 นั้นมาจาก “เลขหนึ่ง” หรือ 「一」 บวกกับคำว่า 「人」 หรือ “คน” เป็นการบิดเบือนไม่ดั่งาม เช่น โรคระบาดในฤดูร้อนออกไปจากผู้คน หลังจากการจุดเทียนหรือเผาเขาส่งดวงวิญญาณเสร็จสิ้นลง ผู้คนที่พากันไปพักผ่อนที่บ้านเกิดเมืองนอนก็จะพากันจับรถไฟกลับไปยังเมืองที่ตนประกอบอาชีพหรือย้ายไปตั้งบ้านเรือนใช้ชีวิตเช่นปกติกันอีกครั้ง จะกลับมาพักผ่อนพบปะญาติมิตรกันอีกรอบหนึ่งก็หลังจากเวลาผ่านไปราวครึ่งปีเข้าปีใหม่พอดี

เทศกาลที่เกี่ยวพันกับโอบงในภูมิภาคคันไซที่น่าเที่ยงชมได้แก่

1) พิธี Urabon-e วัด Shitenno-ji ในโอซากา จากวันที่ 9-16 สิงหาคม ผู้คนจะมาจุดเทียนประดับรอบๆ โบสถ์ และวิหารของวัดเป็นพันๆ ดอก แสงเทียนจะสว่างไสว ท่ามกลางเสียงสวดมนต์ของพระสงฆ์ในโบสถ์

2) พิธี Manto Kuyo-e ที่วัด Todai-ji นารา คืนวันที่ 15 สิงหาคมจะมีการประดับโคมกระดาษราว 2,500 ดวงรอบๆ โบสถ์หลวงพ่อ Daibutsu-den และจะเป็นหนึ่งในสองวันของปีที่โบสถ์จะเปิดหน้าต่าง Kanso-mado ให้ชมพระพักตร์หลวงพ่อกจากด้านนอกได้ ระหว่างพิธี พระสงฆ์จะสวด Kegonkyo หรืออวตารสังฆสูตรเสียงดังก้องโบสถ์

▲ พลุงามที่ถูกยิงขึ้นในเทศกาลพลุที่แม่น้ำโยโดกว่าในกรุงโอซากา จัดขึ้นเป็นประจำทุกเสาร์แรกของเดือนสิงหาคม

▲ พระพักตร์ของหลวงพ่อดาอิบุตสุมองเห็นผ่านหน้าต่าง Kanso-mado ในค่ำวันที่ 15 สิงหาคม

▲ ผู้คนกำลังสนุกสนานกับการร่ายวง Bon-odori ที่ลานวัด Minami-mido กลางกรุงโอซากา